

Sygn. akt III A Ua 1557/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Kazimierz Josiak
Sędziowie:	SSA Barbara Ciuraszkiewicz (spr.) SSO del. Ireneusz Lejczak
Protokolant:	Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku M. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

o emeryturę górniczą

na skutek apelacji M. B.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

z dnia 15 września 2011 r. sygn. akt VII U 1152/11

uchyla zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. z dnia 29 kwietnia 2011r. i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. decyzją z dnia 29 kwietnia 2011 r. odmówił M. B. prawa do emerytury górniczej podając na uzasadnienie, że wnioskodawca nie spełnia warunków wymienionych w art. 50a ust. 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, ponieważ wykazał 24 lata 9 miesięcy i 14 dni pracy górniczej wymienionej w tym przepisie, miast 25 lat.

W następstwie zaskarżenia decyzji sprawę rozpoznał Sąd Okręgowy w Świdnicy, który wyrokiem z dnia 15 września 2011 r. oddalił odwołanie.

Sąd ten ustalił, za organem rentowym, że M. B., spełniający w dacie złożenia wniosku o emeryturę górniczą, to jest 29 listopada 2010 r., przesłanki wieku emerytalnego - 50 lat oraz 15 lat pracy górniczej zdefiniowanej w art. 50c ust. 1 cyt. ustawy emerytalnej, nie wykazał 25 lat pracy górniczej wraz z równorzędną, zgodnie z art. 50a ust. 2 ustawy.

Sąd I instancji odniósł się także do zgłoszonego przez wnioskodawcę zarzutu nieuwzględnienia w stażu emerytalnym górniczym okresów pobierania przez niego zasiłków chorobowych wyjaśniając, że na gruncie obowiązującej od 01 stycznia 2007 r. regulacji prawnej zamieszczonej w rozdziale 3a ustawy emerytalnej nie ma podstawy prawnej dla przyjęcia do górniczego stażu pracy okresów pobierania wynagrodzenia lub zasiłku chorobowego z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ art. 48 ustawy został uchylony. Sąd Okręgowy stwierdził ponadto, że wnioskodawca nie spełnia także warunków nabycia prawa do emerytury górniczej z art. 50e ustawy, to jest bez względu na wiek, z tytułu wykonywania pracy górniczej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu przez okres 25 lat.

W apelacji od tego wyroku M. B. domagał się jego zmiany przez przyznanie prawa do emerytury górniczej od daty wniosku, względnie uchylecia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, albo bezpośrednio organowi rentowemu. Apelujący zarzucił błędne ustalenie stażu pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym, w szczególności pominięcie okresów urlopów wypoczynkowych oraz niezdolności do pracy, za którą wypłacono wynagrodzenie, względnie zasiłek chorobowy, przedłożył także nowe dowody.

Rozpoznając sprawę Sąd Apelacyjny ustalił i rozważył niżej wskazane okoliczności:

Ubezpieczony M. B., ur. 07 listopada 1960 r., pobiera od 24 czerwca 2007 r. rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, okresowo będąc uprawniony do dodatku pielęgnacyjnego z powodu niezdolności do samodzielnej egzystencji. Świadczenie, w związku z okresami ubezpieczenia przebytymi przez wnioskodawcę w Polsce i w Czechach, wypłacane jest w kwotach proporcjonalnych przez właściwe instytucje ubezpieczeniowe.

Staż ubezpieczeniowy M. B. zakończył się z dniem 23 czerwca 2007 r.

Złożonymi do akt strony pozwanej świadectwami pracy wnioskodawca udokumentował m.in. okresy zatrudnienia w Kopalni (...) w N. od 26 czerwca 1978 r. do 29 sierpnia 1979 r. w charakterze ładowacza pod ziemią; od 15 czerwca 1984 r. do 15 października 1989 r. w Zakładzie (...) w W. jako górnik ładowacz pod ziemią; od 16 października 1989 r. do 31 stycznia 2000 r. w KWK (...) w charakterze ładowacza, młodszego górnika oraz górnika pod ziemią z tym, że od 02 kwietnia 1996 r. do 31 stycznia 2000 r. wnioskodawca był czynnym członkiem drużyny ratowniczej; w (...) sp. z o.o. w J. Z. od 18 września 2002 r. do 30 czerwca 2004 r. 1/2 et. oraz od 01 lipca 2004 r. do 23 czerwca 2007 r. 1/1 et., jako górnik pod ziemią z tym, że od 01 lipca 2005 r. podlegał ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnym w Republice Czeskiej. Podczas wymienionych okresów wnioskodawca uległ wypadkowi przy pracy, w następstwie którego był niezdolny do pracy i pobierał wynagrodzenie oraz zasiłek chorobowy. Miał także okresy niezdolności do pracy z powodu choroby.

Organ rentowy nie wliczył czasu niezdolności do pracy do okresów pracy górniczej M. B.. W udostępnionych przez stronę pozwaną aktach rentowych brak wystarczającej dokumentacji dla wiążącego ustalenia czasu trwania okresów niezdolności do pracy wypadkowej i innych, wymienionych w art. 48 ust. 2 ustawy. Akta ZUS nie zawierają również wystarczającego materiału dla weryfikacji okresów, uznanych przez stronę pozwaną jako okresy pracy górniczej. Z tego powodu niemożliwa jest kontrola okresów zaliczonych w wymiarze półtorakrotnym.

Sąd Apelacyjny nie podziela prezentowanego przez organ rentowy w decyzji poglądu prawnego, że osiągnięcie przez wnioskodawcę wieku 50 lat wyklucza możliwość ubiegania się przez niego o emeryturę górniczą bez względu na wiek.

Ubezpieczony złożył w organie rentowym wniosek o emeryturę oraz dowody uzasadniające jego prawo do świadczenia i jego wysokości, stosownie do art. 116 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. nr 10/88, poz. 49 ze zm.). W ramach wszczętego na wniosek postępowania, organ rentowy jest obowiązany dokonać właściwej kwalifikacji prawnej wniosku, badając spełnienie przez ubezpieczonego ustawowych rygorów związanych z prawem do określonego świadczenia. Przewidziane w art. 50e ustawy prawo do emerytury górniczej „bez względu na wiek” oznacza, że ustawodawca nie zastosował w przypadku tego świadczenia kryterium wieku emerytalnego, warunkując je posiadaniem okresu 25 lat pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze. Wiek przejścia na tę emeryturę wskazuje zatem sam ubezpieczony, składając wniosek o przyznanie świadczenia. Prawo to nabywane jest ex lege, ale tylko wówczas, gdy spełnione zostały wszystkie warunki

wymagane do nabycia tego prawa (art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach), bez względu na to, czy osoba uprawniona zamierzała je realizować przed wystąpieniem z wnioskiem o nie i przed żądaniem jego wypłaty. Zgodnie z art. 100 decyzje organów rentowych mają charakter deklaratoryjny, a zatem osoby, które spełniły warunki do tych świadczeń nie mogą ich utracić bez naruszenia zasady ochrony praw nabytych (art. 2 Konstytucji).

Organ rentowy zbadał uprawnienia emerytalne wnioskodawcy na podstawie art. 50a ust. 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. nr 153/09 poz. 1227). Przepis ten, wraz z rozdziałem 3a, wprowadzony został do ustawy emerytalnej na mocy ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy - Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 167, poz. 1397 ze zm.). Oznacza to, że od dnia 1 stycznia 2007 r. uchylone zostały przepisy art. 34-38 i 48-49, na podstawie których prawo do emerytur górniczych posiadali wyłącznie ubezpieczeni urodzeni przed dniem 1 stycznia 1949 r. oraz niektórzy ubezpieczeni urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. Po dniu 31 grudnia 2006 r. przy ustalaniu górniczych uprawnień emerytalnych nie jest już brana pod uwagę data urodzenia górnika.

W art. 3 ust. 1 cyt. ustawy z 27 lipca 2005 r. ustanowiono normę przejściową stanowiącą, że osobom, które do dnia 31 grudnia 2008 r. spełniły warunki do emerytury górniczej określone w art. 34 lub 48-49, w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2006 r., przysługuje górnicza emerytura na warunkach określonych w tych przepisach.

Zgodnie z art. 48 ust. 2 ustawy do okresu pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zalicza się także okresy niezdolności do pracy z tytułu wypadku przy pracy, za które zostało wypłacone wynagrodzenie lub zasiłek chorobowy, albo świadczenie rehabilitacyjne oraz inne okresy niezdolności do pracy, za które zostało wypłacone wynagrodzenie lub zasiłek chorobowy w wymiarze 35 dni w roku kalendarzowym. Z ust. 4 cyt. art. 48 ustawy emerytalnej wynika, że, przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej bez względu na wiek uwzględnia się okresy czasowego oddelegowania pracowników: a) członków drużyn ratowniczych kopalń wymienionych w art. 36 ust. 1 pkt 1 (kopalnie węgla, rud, kruszców, surowców ogniotrwałych, glin szlachetnych, kaolinów, magnezytów, gipsu, anhydrytu, soli kamiennej i potasowej, fosforytów i barytu, w których złoża wydobywane są pod ziemią) i pkt 4 (odkrywkowe i otworowe kopalnie siarki i węgla brunatnego), b) mechaników sprzętu ratowniczego tych drużyn oraz c) ratowników zawodowych w stacjach ratownictwa górniczego do zawodowego pogotowia ratowniczego w Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego S.A. w Bytomiu, w KGHM Polska Miedź S.A. Oddział Jednostka Ratownictwa Górniczo-Hutniczego w Lubinie lub w okręgowych stacjach ratownictwa górniczego bezpośrednio poprzedzone pracą górniczą wykonywaną pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Do okresów pracy górniczej wnioskodawcy znajdzie także zastosowanie przepis art. 37 ust. 1 ustawy, który szczególną - kwalifikowaną pracę górniczą zalicza w wymiarze półtorakrotnym. Przepis ten stanowił, że:

1. Przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki lub węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym następujące okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego:

- 1)
- 1) w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych,
- 2) w drużynach ratowniczych,
- 3) w charakterze mechaników sprzętu ratowniczego drużyn ratowniczych.

Art. 35 ustawy precyzuje warunek uwzględniania okresu pracy przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej stanowiąc, że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy.

Okresy pracy górniczej wymienionej w ust. 1 pkt 1-4 wykonywanej za granicą traktuje się na równi z okresami takiej pracy wykonywanej w kraju, jeżeli spełnione są warunki określone w ustawie, wymagane do uwzględnienia tych okresów pracy przy ustalaniu prawa do świadczeń (art. 36 ust. 5).

Spór w sprawie dotyczy ustalenia, czy ubezpieczony M. B. legitymuje się okresem pracy górniczej uprawniającym do emerytury w myśl wyżej powołanych przepisów prawa.

Dokonując ponownie obliczenia stażu górniczego wnioskodawcy, organ rentowy uwzględni wszystkie okresy pracy górniczej wykazane przez wnioskodawcę wraz z urlopami wypoczynkowymi, okresy pobierania wynagrodzenia i zasiłku z tytułu niezdolności do pracy.

Z treści przepisu § 31 rozporządzenia MIPS z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237/11 poz. 1412) wynika zasada obliczania okresów zatrudnienia obejmujących lata, miesiące i dni, o ile oczywiście takie okresy są podane w zaświadczeniu pracy. Oznacza to, że w sytuacji, gdy świadectwo pracy obejmuje wszystkie miesiące roku kalendarzowego, tylko ten okres może być zaliczony w wymiarze półtorakrotnym (12 miesięcy = 18 miesięcy). Przy podanym okresie zatrudnienia brak jest podstaw do tego, by przepracowane w tym czasie dniówki zamienić na miesiące, przyjmując 22 dni robocze za miesiąc.

Prawidłowe obliczenie górniczego stażu M. B. stanowi podstawę dla rozstrzygnięcia spornej w sprawie kwestii, czy i na podstawie którego przepisu nabył on prawo do emerytury górniczej.

Z powołanych przyczyn Sąd Apelacyjny uwzględnił apelację wnioskodawcy na podstawie art. 386 § 6 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc i art. 477^{14a} kpc.